

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XLV. — Ч. 138. Джерсі Ситі, Н. Дж., середа, 16-го червня, 1937

VOL. XLV. No. 138. Jersey City, N. J., Wednesday, June 16, 1937.

THREE CENTS

СЕНАТСЬКИЙ КОМІТЕТ ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТОВОГО ПЛАНУ РЕФОРМИ СУДУ

ВАШІНГТОН. — Сенатський комітет для судейських справ оголосив остаточно свій рапорт про розслід проекту президента Рузвельта щодо реформи федерального судівництва.

Комітет називає в своїм рапорті цей план не потрібним, даремним та крайню небезпечним відступленням від конституційної засади. Комітет пропонує відкинути проект без поправки.

КАМПАНІЯ ПРОТИ СУДОВОГО ПЛАНУ ПОЗА КОНГРЕСОМ.

НЬЮ ЙОРК. — Під час своїх промов на святах у честь американського прапору сенатори Едвард Берк з Небраски й Рош Голт з Вест Вірджинії, оба демократи, виступили з гострою критикою проти президентового плану реформи федерального судівництва.

Оба називали його небезпечкою для американських інституцій і свободи.

Цей план критикували теж сильно два бесідники на бенкеті, влаштованім на так званім Інституті Праці, котрий збирається тут кожного року заходами університету Ротгерса й ноджерської Федерації Праці.

Джан Джордж, професор політичних наук в цьому університеті, називав суди твердиною реакції, а Едвард Фулбрут, професор юнарського університету, закликав робітників братися до політики й створити власну партію.

СЛІДСТВО ПРОТИ ПОДАТКОВИХ УХИЛІВ.

ВАШІНГТОН. — Провідники спільного контрольного комітету для розсліду податкових ухилів відбули довшу конференцію з президентом Рузвельтом і заявили потім, що комітет пічне вже свої праці цієї середи або четверга.

По конференції з президентом конгресмен Давтон, голова податкового комітету в палаті півслів, та сенатор Гарисон, член сенатського фінансового комітету, заявили, що вони стоять за те, щоб подавати до публичного відома ймена тих багатців, що ухиляються від плачення податків.

ПРОЦЕС ПРОТИ АЛЮМІНІОНОВОГО МОНОПОЛЮ ВІДДАНО СПЕЦІАЛЬНОМУ СУДОВИ.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — Федеральному урядові вдалося добитись від федерального суду визначення спеціального трибуналу для розслідування позову федерального суду проти Алюмініової Компанії Америки за порушення закону проти монополів.

Судити буде справу спеціальний трибунал з трьох суддів у цьому місті.

ДАЛИ ІДУТЬ КРИВАВІ СТРАЙКОВІ БІЙКИ.

ДЖАНСТАВН (Па.). — Поліція вживала слізних бомб і револьверових вистрілів проти страйкуючих робітників у фабриці Камбрія підприємства „Бетлегем Стіл Корпорейшен“.

П'ять осіб треба було забрати до шпиталю. Дві з них знаходяться у критичному стані. Арештовано 7 осіб; між ними є пікетники Андрій Шляхта й Андрій Коваль.

Між раненими в бійці є Джордж Овсянко, пікетуючий страйкар; Іван Юрчак, неюнійний робітник; Іван Янкар, неюнійний робітник; Сара Дудкович, 12-літня дівчина, й Павло Гелес, 8-літній хлопчик. Дівчина дістала палкою по голові, а хлопчину побив автомобіль, що пробував переїхати через пікетові лінії.

Газети наводять слова о. М. Волощука, пароха української католицької церкви, котрий бачив, що дівчину вдарили не хочаючи один страйкар під час нападу на автомобіль, що повний нестрайкуючих робітників їхав до брам фабрики.

Михайло Севак, вїт громади Френклін, каже, що страйкомом, котрий їхав авто, що вдарило Гелеса, вискочив з авта й утік. Страйкарі повернули зараз його авто.

ГРІЗБА ГЕНЕРАЛЬНОГО ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ НА ДОПОМОГУ СТАЛЕВИМ РОБІТНИКАМ.

ШКАТО. — Вен Бинтер, окружний директор Організаційного Комітету Сталевих Робітників, заявив, що майнерська юнія викличе в суботу страйк усіх майнерів копалень м'якого вугля, якщо власники копалень не перестануть номатати сталевим баронам проти сталевих робітників. Страйк може обхопити 600,000 майнерів м'якого вугля.

Зарядження Комітету Промислової Організації про страйк майнерів твердого вугля вже обхопило 19 копалень, положених у стейтах Пенсильвенія й Вест Вірджинія. Вийшли на страйк робітники 11 копалень підприємства „Бетлегем Стіл Корпорейшен“, 6 копалень підприємства „Репоблік Стіл“, 6 копалень підприємства „Репоблік Стіл“ та 2 копальні підприємства „Йонг-стас Шіт енд Туб Компані“.

ЗРІСТ ДБАЛИВОСТІ ЗА ЗУБИ.

На ринній конвенції Американського Дентицичного Союзу в Шікаго предлажено цікаві факти про дбання американців за зуби. Показується, що вживання золота для напівправильних зубів значно зменшується. Останнього року зроблено в Злучених Державках коло 10 мільйонів плит із штучними зубами. Їх вироб теж зменшується. Зуби значно поправляються, бо люди дбають краще за зуби; відносяться це передісім до зубів шкільної дитвори.

В „СОЦІАЛІСТИЧНОМУ“ КИЄВІ.

У звідомленні київської міської ради читаємо м. ін. таке про порядки в столиці „цвітучої України“. „Надзвичайно погано працював і працює міський транспорт. Особливож незадовільно працював і працює міський трамвай, хоч на папері він свій план виконав. Дуже часті випадки, коли припиняється рух десятків вагонів. Зокрема трамвайники працюють дуже погано“. А далі читаємо: „Місто впорядковане лише в самому центрі. На окраїнах на Сирці або на Солом'янці нема ні електричного освітлення, нема телефонів, не прокладено туди дороги, аузкість шляхів спрочинних часті автомобільні аварії“.

ДОНЬКА СКАЛОНА ЗЛОДІЙКОЮ.

У Варшаві до збирача старинностей зголосилася молода жінка, що представилася донькою колишнього варшавського генерала — губернатора Скалона. Вона заявила, що називається Катерина Пощидініч, недавно вернулася з СРСР до Польщі, замешкала в своїх у Білосотці й дістала від них залишки зі збіроч п'ятьох, як цінну порцеляну, столову заставу, срібні ножі й вишки. Антиквар набув предметів, вартості 2,000 зл. Тепер поліція відбрала від нього ці предмети, бо вони походять з крадіжки. Пощидініч справді донька Скалона. Вона працювала на Вишнінській як швачка в філярку Владиславів і там поклала ці предмети. Доньку Скалона арештували.

МОСКОВЛЯТЬ.

Центр. Викон. Комітет „УС-СР“ „ухвалив“ на свою засіданні 20-го квітня жалати наступним українським школам ім'я московсько-царського поета Пушкіна: 80 середній школі в Києві, аравковій школі в Умані, середній школі в с. Кам'янці на Київщині, школі в с. Староселі на Вінничині і 15 середній школі в Харкові.

ПЕС ВІДНАЙШОВ КАНАРКА.

У місцевості „Редлін“, у Скаскачеві, недалеко канарок пані Парк був вилетів надвір кризь вікно і пропав. Киуулися люди шукати пропавшого канарка та не знайшли. Але киуулися шукати канарка і домашній пес, Юно. Побігав, побігав пес паволою хати і привів канарку у пилку, але живого. Канаркові нічого не бракує, співає собі і знов рознесеся паволою Парк.

ЗАСУДИЛИ СЕЛЯН ЗА ПОБИТТЯ КОМУНІСТІВ.

В селі Біше, пов. Бережани, тому кілька місяців відбувся великий фестин. На той фестин прийшов також курток комуністів. Вони ще доведання були по наших селах (тепер, слава Богу, вже їх нема). Одначе свідомі хлопці не хотіли бути в товаристві московсько-жидівських наймитів і їх з фестину випросили. Притім дехто з комуністичних обірівав трохи штурханців (бо пощо непростити пхалися на забаву?). Поліція арештувала кількох хлопців, підозріваючи, що це вони брали участь у побитті комуністів. Дня 29. IV. в Бережанах суд засудив Степана Безкоровайного і Василя Барана з Потока на 6 місяців тюрми, Михайла Пасічника з Урмани на 5 місяців, а Петра Сікарського з Біша звільнив.

ШЛЮБ ДОЧКИ „КОРОЛЯ ПРОШАКІВ“ У КИШИНЕВІ.

Румунська преса повідомляє про оригінальне видовище, яке недавно відбулося в Кишиневі. „Король“ тамошніх прошаків, Балагульдин, віддавав заміж свою доньку, яка вдавала спаралізовану немову і жбрала також на вулицях Кишинева. Молодим був одностаттєвий та одностаттєвий прошака на привітні Шістер. У весільнім поході, який ішов вулицями міста, йшли всі кишинівські прошаки. Багато з них з цієї нагоди відіслали зір, мову, слух, потратили штучні горби і т. д. У весільнім бенкеті, до якого грала джазбендова оркестра, взяли участь усі професійні прошаки Кишинева. „Аристократи“ сиділи у весільнім домі, а „бідноті“ вичочили на подвір'я бочки з вином і заставили столи. „Король прошаків“ дав їмовірно за своєю дочкою мільйонів придане.

ТАРНИЙ ПРИКЛАД.

Дня 2. травня ц. р. відіграли члени Кружка Р. Ш. в Лісниках, пов. Бережани, аматорськму виставу „На широкіх степах України“ з повним успіхом. Гарна гра аматорів, добре вичерні роли, беззамітне виведення шукки свідчить про те, що ті громадяни, які зайнялися виставою, виповнили враз із аматорами своє завдання як слід. Чистий дохід в квоті 30 зл. передали аматори до каси Кружка Р. Ш. в Бережанах.

ЖАКЛИВА ПОЖЕЖА В ГАЯХ КОЛО ЛЬВОВА.

Дня 24. травня спалахнула пожежа в забудованих Ілька Керницького в Гаях коло Львова. Вогонь перекинувся на сусідні будинки. Згоріло 14 мешкальних домів, 12 стай і дві стодоли. Втрати є 15,000 зл. Причина пожежі ще не є устійнена.

ВИЙШЛИ З ЦЕРКВИ.

Як повідомляє білоруська „Християнська Думка“, в православній церкві Богоматери у Вильні білоруський священник став виголошувати проповідь до польськи. На атак протесту більшість вірних вийшла з церкви.

ВЕЛИКА ЗАГРОЗА ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО КУПЦТВА.

Львівські часописи подали вістку, що „рада купецтва польського“ звернулася до польської влади, щоб вона заборонила основувати нові крамничі й впровадити якийсь скоріше передбачені законом кштити для тих, які хочуть відкрити нові крамничі. Це є очевидно на те, щоб пересилити при таких „існотах“ усіх небажаних кривз густе сито. Вістка ця дуже важка для українського купця, а ще більше для української безробітної молоді.

ВИКИНУЛА КРИЗЬ ВІКНО ДВА ПЕРСТЕНІ.

Під час переїзду румунського міністра закордонних справ Антонеску в грудні м. р. до Кракова жінка міністра, пані Антонеску, стріпуючи серветку з залишками їжі кризь вікно Ідучого поїзду, викинула рівночасно два перстені з брилянтами, вартості 150 тисяч левів. Устійняли, що це трапилося на просторі Родатичі — Судова Вишня. Зарядили розшуки. Аж недавно один робітник знайшов один з загублених перстенів та предложив одному з годинниківів у Мостиськах купити цей перстень за 1 зл. 50 гр. Годинникар повідомив поліцію, що списав протокол і сконфіскувала згаданий перстень.

ВИСЛАЛИ АЛЬБОМ ЗЛОДІВ ДО ПАРИЖА.

З Польщі вислали виготовлений слідчим урядом альбом кишеневих злодіїв для вжитку паризької поліції. Річ у тому, що паризька поліція наусте зацікавлена зі що важнішими злодогами з Польщі, бо надіються їх виступити підчас світової вистави в Парижі. Крім знімок в альбомі є точний опис і життєпис кожного проступника.

УМЕР НА РУКАХ МОЛОДОІ.

В Словінським Броді в Югославії 50 літ тому Іван Катоніч був 22-літнім парубком. Закочував він в одну місцеву дівчину, попросив її руки і вона згодилася. Одначе родичі дівчини не згодилися... Дівчина вийшла заміж за іншого парубка. Жила вона до своїх 40 років аж до цієї весни. Та недавно він умер. А що Іван Катоніч їде парубочин, хоч було йому вже 72 роки, то попросив руку вдови другий раз. І вона згодилася. Пішли старі „молоді“ до шлюбу. Взяли шлюб і зараз по шлюбі 72-літній молодий, мабуть є ралоців великих, умер на руках молоді на удар серця.

МАЧУХА ЗАТРУЛА ПАСЕРБІВ.

В Дятківцях під Коломиєю занедужало серед підозрілих признак троє дітей місцевого селянина Федора Габюка. Одно із затроєних дітей, 16-літня Марія, вмерла, а стан двох інших гризний. Покидана дідка з Коломиї, д-р Оржеховська, ствердила затроєння зіпсутим мясом. Підозрівають, що мачуха Олена Габюк навімисне дала їм гнилу ковбасу, щоб увальнитися від зневажливих спадкоємців маєтку її чоловіка.

ПОШАНУВАЛИ 50-ЛІТТЯ МИСТЦЯ АРХИПЕНКА

ЛЬВІВ. — Ілюстрований щоденник „Новий Час“ з 31 травня б. р. приніс як передовицю статтю С. Гордіньського, присвячену мистцеві Олександрові Архипенкові з нагоди 50-ліття уродин цього славного різьбяр. Гордіньський підкреслює, що навіть ті, що мають відразу до святкування подібних ювілеїв, мусять визнати, що Архипенко, найбільший український і світовий різьбар модерністичного напрямку, вповні заслугоє на ювілейну згадку хочби тому, що він не послабив його творчого духа, та що він усе далі видає нові твори. Гордіньський подає далі, що Архипенко вже має своє місце й в історії українського мистецтва, та що це розуміють уже всі ті українці, що вже відвикли „примати викривлене розуміння українського національного мистецтва, зведеного окупантами до нешкідливого гопака й вишivanoї запаски (що на своєму місці, зрештою, також потрібні)“. Далі згадує Гордіньський за найновішу українську різьбу Архипенка, себто за бюст Шевченка, що призначений для Культурного Городу в Клівленді, Огайо. Він каже, що це „безперечно найкраща з усіх, кимнебудь створених постатей Шевченка, де камінь виявляє одуховлення виразу й натугу внутрішнього життя“. А характеризуючи цілу діяльність Архипенка, Гордіньський подає таке: „Отже Архипенко — один із передових творців цієї великої доби мистецтва, що перейде в історію під назвою „модернізму“, доби несподіванок, шаленого руху, смілих і героїчних змагань“.

ЛЬВІВ. — З нагоди 50-ліття О. Архипенка помістило „Діло“ фейлетон мистця Павла Ковжуна під заголовком „Українець на вершинах світової слави“.

ПРАГА (Чехословаччина). — „Ді Вельт ам Зонтар“, ілюстрований додаток до часопису „Ді Прагер Прессе“, помістив у числі з 23 травня згадку про 50-ліття О. Архипенка враз з 5 відбитками різних творів мистця. Відбитки виконані дуже артистично.

ПОЛЬСЬКІ КСЬОНДЗИ, ПІЛСУДСЬКИЙ І ВОЛИНЬ.

ЛУЦЬК (Волинь). — На судовій розправі зізнавав ксьондз Токажевський, як Пилсудський давав згоду на висилку польських ксьондзів на Волинь, кажучи так: „Посаджу їх (казав Пилсудський—Ред.) над границею на сході, там збудую для них костели й школи, хай сидять і хай пильнують польського духа на кресах“.

Наслідком цієї політики є тепер польська школа на Волині, і, як зізнано на розправі, осіли на самій Волині 22,000 нових польських родин.

РОЗСТРІЛАМ НЕМА ВЖЕ КІНЦЯ.

МОСКВА. — В Хабаровську (східній Сибір) советська влада розстріляла 28 нових „саботажників“, що нібито шпигували в користь Японії. Московські газети не згадують про це ні словом. Але хабаровський офіційний часопис згадує про ті розстріли, що відбулися в місцевості Свободное, де недавно розстрілено 42 „саботажників“.

ПИШУТЬ, ЩО ТЕПЕР ЧЕРГА НА ВОРОШИЛОВА.

ЛОНДОН. — Англійські часописи пишуть стверто, що тепер найбільшим конкурентом Сталіна являється Ворошилов, народний комісар оборони, що тішиться великою популярністю. Супроти цього надіються, що незабаром і Ворошилов піде під суд і буде розстрілений.

І ЛІТВІНОВ ПОТЕРПАЄ.

ЛОНДОН. — Відомий советський дипломат Літвінов сидить тепер тихо й не дає про себе знати. Це значить, що й він не певний свого завтра.

ЯКІР — „ГЕРОІ СОВЕТСЬКОЇ УКРАЇНИ“.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Американський кореспондент подає, що румунські газети містять широкі згадки про розстріленого Советами генерала Якіра. Пишуть, що Якір є уродженцем Басарабії, в 1917 році вступив до Червоної Армії й боровся з нею пізніше проти Денікіна. Якіра, пишуть ці газети, вважали „героем советської України“. Ще перед кількома тижнями радіо з України передавало українські воєнні пісні, в яких Якір був амаюваний як герой.

ТАКІ АМЕРИКА — ЩЕ НАЙЛІПША.

ПАРИЖ. — До повишого висновку прийшов Алфред Смит, відомий американський політик і бувший кандидат на президента держави. Притягнувшись тоталітарним державам, Смит набрав переконання, що в них нарід зряєса свободи, щоб дістати краще забезпечення своєї долі. А в практиці буде так, що й свободу ці народи втратять і долі своєї не забезпечать. Тому американська система правління, каже Смит, ще такі найліпша.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗУ за травень 1937 року.

Table with 2 columns: Видатки (Expenses) and Залишки (Balances). Rows include various categories like ПРИХІД (Income), РОЗХІД (Expenditure), and specific items like 1. Гурейтук Лука, 2. Гурейтук Лука, etc.

Table with 2 columns: Видатки (Expenses) and Залишки (Balances). Rows include various categories like ПРИХІД (Income), РОЗХІД (Expenditure), and specific items like 1. Гурейтук Лука, 2. Гурейтук Лука, etc.

Table with 2 columns: Видатки (Expenses) and Залишки (Balances). Rows include various categories like ПРИХІД (Income), РОЗХІД (Expenditure), and specific items like 1. Гурейтук Лука, 2. Гурейтук Лука, etc.

Table with 2 columns: Видатки (Expenses) and Залишки (Balances). Rows include various categories like ПРИХІД (Income), РОЗХІД (Expenditure), and specific items like 1. Гурейтук Лука, 2. Гурейтук Лука, etc.

Table with 2 columns: Видатки (Expenses) and Залишки (Balances). Rows include various categories like ПРИХІД (Income), РОЗХІД (Expenditure), and specific items like 1. Гурейтук Лука, 2. Гурейтук Лука, etc.

Table with 2 columns: Видатки (Expenses) and Залишки (Balances). Rows include various categories like ПРИХІД (Income), РОЗХІД (Expenditure), and specific items like 1. Гурейтук Лука, 2. Гурейтук Лука, etc.

Table with 2 columns: Видатки (Expenses) and Залишки (Balances). Rows include various categories like ПРИХІД (Income), РОЗХІД (Expenditure), and specific items like 1. Гурейтук Лука, 2. Гурейтук Лука, etc.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДИКТАТУРА В ПРОМИСЛІ. Рада Суспільної Акції Конгрегаційних і Християнських Церков Америки виступила... НА ДВОГ БАБА ВОРОЖИЛА. Департамент стейту видав том документів про політику американського уряду супроти Росії в 1919-тім році... ПРОПАМ'ЯТНУ КНИГУ. може тепер замовити кожний член ЧЕРЕЗ СВІЙ ВІДДІЛ, або прямо ЧЕРЕЗ АДМІНІСТРАЦІЮ "СВОБОДИ", пересилаючи враз з замовленням \$1.00 та подаючи число того відділу У. Н. Союзу, до якого замовляючий належить...

Тимчасом один з місцевих
наемників Рагдіяна остерігав
свого пана, що ці індіани не
дуже то ласкаві люди і що
вони не схочуть продати чов-
нів, бо за гроші в тих сторо-
пах вони не дуже то дбають.
Та Рагдіяна на це войовничо
відповів: Побачимо, чи вони
не захочуть. Коли не помо-
жуть гроші, то допоможе щось
інше. Він поглядив свій ре-
вольвер.